

6. 2. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová pravidla oddlužení a ochrany věřitelů: Jaké změny zavádí novela insolvenčního zákona?

Začátkem října 2024 nabyla účinnosti rozsáhlá novela insolvenčního zákona, jejímž hlavním cílem je zefektivnit proces oddlužení a přizpůsobit jej evropským standardům. Nejvýraznější změnou je zkrácení doby oddlužení na tři roky, avšak tato úprava není jedinou významnou novinkou. Novela přináší i další opatření, která zásadně mění právní postavení dlužníků, věřitelů a insolvenčních správců. Tento článek nabízí přehled klíčových změn, přičemž se zaměřuje na nová pravidla oddlužení a jejich důsledky pro praxi.

Hlavní záměr novely: modernizace procesu oddlužení

Novela zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „insolvenční zákon“), reflektuje nejen požadavky evropské směrnice č. 2019/1023, ale také dlouhodobou snahu o zpřístupnění oddlužení širšímu okruhu dlužníků. Současně reaguje na potřebu ochrany věřitelů a zajištění efektivního procesu, který minimalizuje rizika zneužívání tohoto institutu. Zásadní změnou je zkrácení doby oddlužení na tři roky, přičemž tato úprava má potenciál zlepšit ekonomickou situaci dlužníků, ale zároveň vzbuzuje obavy věřitelů o dostatečné uspokojení jejich pohledávek.

Zkrácení doby oddlužení a jeho dopady

Jednou z nejvýznamnějších změn je zkrácení standardní doby oddlužení ze současných pěti let na tři roky. Tato úprava se vztahuje na všechny fyzické osoby, ať již podnikatele, tak nepodnikatele. Dosavadní úprava sice umožňovala kratší dobu oddlužení, avšak pouze za přísných podmínek, například při splacení minimálně 60 % dluhů nebo v případech, kdy dlužník dosáhl důchodového věku. Novela tuto výjimku ruší a zavádí jednotné pravidlo tříletého oddlužení.

Tříletá doba oddlužení přináší dlužníkům rychlejší možnost návratu k ekonomické stabilitě, ale zároveň je spojena s přísnějšími požadavky na plnění jejich povinností. Klíčovým aspektem je průběžné hodnocení snahy dlužníka splácet své závazky. Novela například zavádí povinnost předkládat přehled příjmů každé tři měsíce, což umožní insolvenčním správcům a soudům efektivněji sledovat plnění závazků dlužníků.

Posílení pravomocí insolvenčních správců

Jedním z klíčových cílů novely je zajištění větší ochrany věřitelů. Tento cíl je mimo jiné naplňován

prostřednictvím rozšíření pravomocí insolvenčních správců. Aby bylo možné lépe sledovat finanční situaci dlužníků, novela zavádí povinnou součinnost zaměstnavatelů dlužníků (včetně těch, u kterých byl dlužník zaměstnán v období 12 měsíců před zahájením insolvenčního řízení) a poskytovatelů úvěrů s insolvenčními správci. Tito zaměstnavatelé a poskytovatelé jsou povinni reagovat na výzvy insolvenčního správce a poskytovat potřebné dokumenty a informace, které se týkají příjmů dlužníka. Insolvenční správci tak budou oprávněni vyžadovat tyto informace, což by mělo zvýšit kontrolu nad finanční situací dlužníků a umožnit tak efektivnější správu celého procesu oddlužení.

Současně novela zavádí častější povinnost insolvenčních správců podávat soudu zprávy o průběhu oddlužení, a to každé tři měsíce. Tyto zprávy zajišťují pravidelný přísun informací o plnění závazků dlužníkem, čímž se zvyšuje transparentnost celého procesu. Kombinace těchto opatření posiluje kontrolní mechanismy, které přispívají k ochraně práv věřitelů a k celkové efektivitě oddlužení.

Ochrana před zneužitím oddlužení

Aby se zabránilo zneužívání institutu oddlužení, novela zavádí řadu opatření. Soud může dobu oddlužení prodloužit až o dvanáct měsíců, pokud dlužník závažně poruší své povinnosti, přičemž při opakovaném porušení může být oddlužení zcela zrušeno. Rovněž byla prodloužena minimální lhůta pro opětovné oddlužení z deseti na dvanáct let, což má zabránit opakovanému vstupování do procesu oddlužení, které by mohlo oslabit postavení věřitelů. Novela navíc zavádí možnost soudu vyžadovat od dlužníka vysvětlení, pokud dojde k poklesu splátek o více než 25 % stanovené částky během tří po sobě jdoucích měsíců. Pokud dlužník nedoloží opodstatněné důvody, soud může rozhodnout o prodloužení doby splácení nebo dokonce o zrušení oddlužení.

Další významnou novinkou je zavedení centrální evidence srážek spravované Exekutorskou komorou. Tato evidence zajišťuje přehled o prováděných srážkách ze mzdy a jiných příjmů dlužníka, čímž by se měla zvýšit přehlednost a jistota pro věřitele. Evidence umožňuje efektivní správu srážek v průběhu insolvenčního řízení a eliminuje problémy spojené s jejich duplicitou nebo nejednoznačností. Tímto krokem novela přispívá k ochraně práv věřitelů a zajišťuje lepší kontrolu nad plněním povinností dlužníka.

Přechodná ustanovení a dopady na probíhající řízení

Součástí novely jsou i přechodná ustanovení, která zajišťují hladký přechod na nová pravidla tím, že jednoznačně stanoví, že se nová pravidla zavedená novelou vztahují výhradně na řízení zahájená po datu její účinnosti, tedy po 1. říjnu 2024. Insolvenční řízení zahájená před tímto datem tak budou dokončena podle právní úpravy platné v době jejich zahájení, což zajišťuje právní jistotu účastníků a eliminuje komplikace, které by mohly vzniknout při aplikaci nových pravidel na již probíhající případy.

Novela tak přináší změny, které by se měli promítnout do praxe všech účastníků procesu oddlužení. Dlužníkům poskytuje novela kratší cestu k dosažení finanční stability, ale zároveň klade důraz na jejich aktivní přístup a odpovědnost. Pro věřitele novela znamená větší transparentnost a přehlednost, a to právě například díky zavedení centrální evidence srážek, která má zajistit efektivnější sledování plnění povinností dlužníků, což by mělo přispívat k lepšímu uspokojení pohledávek.

Závěr

Novela insolvenčního zákona představuje významný krok k modernizaci procesu oddlužení, přičemž se zaměřuje především na vyvážení zájmů dlužníků a věřitelů. Zkrácení doby oddlužení na tři roky poskytuje dlužníkům možnost rychlejšího návratu k finanční stabilitě, avšak současně klade důraz na jejich odpovědnost a transparentní plnění povinností. Tato nová opatření, spolu se zavedením centrální evidence srážek a posílením pravomocí insolvenčních správců, přináší důležité mechanismy ke zvýšení efektivity a spravedlnosti celého procesu oddlužení, které by mohly lépe chránit práva věřitelů a zvýšit tak důvěru v celý systém.

Praktická aplikace novely ukáže, do jaké míry bude možné dosáhnout vyváženého přístupu mezi zájmy dlužníků a věřitelů. Přestože novela otevírá cestu k jednoduššímu oddlužení, klade vysoké nároky na všechny účastníky řízení. Její skutečný přínos se ale projeví až v dlouhodobé praxi, která ověří funkčnost a efektivitu nově nastavených pravidel.

Mgr. Daniel Půlpán,
právník

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)

- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)